

1 TIMOOTI

Timootina indaarú rúmamaqóo akarafa.

1 ¹Óo Timooti anée kumaaráa márianafa anée qiní qímaakuara foora máriananoo. Qinée óoqai aní qímamiafannana aninná írirafa qufana Yísufinnai quandóona Ánutufa faqa narí ásauku mundírafa Yísufa faqa maasá asumu mároofa maasá minásaa mundí marunafa mifá qiní mara quqáqoosa minára ásauku mundírafa Yísufa narí aináinianeera maqásaa fasiqa diqíqoosá maa-papiqána qinée Pauroosa aní ákara rúmamaqeeqa.

²Óo Timooti maasá qíkoofa Ánutufa faqa maasá karaambáiqá ásauku mundírafa Yísufa faqa aní dadaaqiaqa, misá náriqa nífauarana aní ámiaqa. Misá aní aundurá asooárana faqa ámiaqa.

Pauroofa únna amaana ufa qímariasara Timootina aaquqímamaqoo úfafa.

³Óoqai qinée Masedoonia máaqa maqai fíqa aníara Efeesusa maqúsaki máriantee qíafannana maqee faqa miqí kai íqa miqóo máriantee qídaqa. Efeesusa máqusaki maríasa akaqáusa fúka unna amaana qímari ufana faiqí ánaasee qímannimi maríasa máriafaqa minára anee qáoo qíanneera miqóo máriantee qídaqa.

⁴Anée maaqí qímasee qáoo qía. Misá nári úriuqa minnísaaqa misá nári nikeekú nikaakú nifaqnáusa nífasaasa qímammaree kísaaqasaa fímariana minnísaaqa. Miqí qímariá úfafa ufa rainárana tínoorirana kai uqéeraidanoo sía Ánutuna marírafa nírafa maasáki márina dadaaqídanoo. Ánutufa maasára maaqóo fuannáanna sía mi-manda dapi ufánannai paqúrianaura maasá nári írirana Yísunasaa rusíranannai kai fuanna áanna paqúrianaura.

⁵Sía fífau mi-unnána qímariasara qáoo qiannée qídaqa faiqí ánaasee miqóoqaraasa Yísunasaa rusírana sía únna qiaqa kúqaa kai qiaqa, kúqaa ánoona uqannásaa mundúsee fíqa nári nífaaqa qumaararárana síaisa

aufadámasee nídaqa nári naunduráki ikairí síaisa nídaqa mi-qaaramoo ainainákiqari faiqí ánaaseera nímuqusirana rírafa kambíqaidanoo. ⁶Faiqí ánaasee akaqáusa mi-anoonna ainainnákiqari quándakiqa fífau fáafau qíra ufa narí qímami narí qímami qianánnai náriqa nínaakusamarara káqi rúnna fímariafanoo. ⁷Mi-unna amaanná qímariasa paasóosamandee nári faqa sía írimaria ainainnára faqa ufará faqa káqi paasóosamasee káqi qímannimidaqa kafáa náriara Ánutuna sándufa qímannimi márunausee qídaqa áaqaidaqa.

⁸Ánutuna sándufa Mooseenasáaqari qímannimu úfafa ámiqira ainaina márídanoo. Faiqí ánaasee miná andeeqásee írifanoo ámiqira ainaina máriannoo. ⁹⁻¹⁰Maasá ósana ósana sándufara maaqí qímiridaqa. Sía ámiqira fasiqa anaaseerau márídau, ufa rukíee maríasara márídanoo Kaamánna ufa rukíee maríasa faqa Ánutuna síaisa faqa Ánutuna ufa rukíee maríasa faqa sía Ánutunara írimariasa maqásaa ainainara kai írimariasa nári nínausa níkausa kuqá nárímaríasa faqa faiqí ánaasee kuqá nárí maríasa faqa faiqí ánaasee narínni narínni qúmмуari maríasa faqa faiqí fannoo aqoónna fasiqa áafeeqara ósana faqa ánaasee fannoo aqoónna anaasee áafeeqara ósana faqa faiqi ánaaqi qúmмуari maríasa faqa únna ufa qímariasa faqa síaasa ufa írimarinaki máfi narí kai raqáseenoo moonára únna úfa qímariasa faqa aiqáma ánoona ufa rukíee maríasa faqa mi-aiqama mandoosanná máraqa nuasára misára kai Ánutufa narí sándufa misá qáo qímaseenoo quqásoofanoo márídanoo. Misá nímaarusira sándufa quqásoofanoo márídanoo, sía mi-áaqara oosanáuqa máree maríasa kaifáu nímaarusidanoofau ósana ósana ainaina Ánutuna mapukíra ufa rukíee maríasa faqa nímaarusidanoo.

¹¹Mee Ánutuna mapukíra ufa qúnnana mifá maasá Ánutuna ámiqirana miná aréenarana kooroo ídanoo. Miná ámiqira fasaasa ufa amana kái mi-ufáfa márídanoo. Mi-fasaasa ufána Ánutufa qinísaa quqásee anée Timooti qímannimianne qu úfafa márídanoo.

Pauroofa Yísunara narí mandóosanara áfauoonara dúfi dúfi qu úfafa.

¹²Qinée mi-saikánaki nímariafananoo maasá karaambáiqá ásauku mundírafa qiní aináinirana amana kái qímunara dúfi dúfi qídaqa. Mifá qiníara mi-ainainírana amanaikámmi ífoo qímaseenoo mara quqáqaisa márídaqa minára faqa maasá karaambáiqá ásauku mundírana Yísunara dúfi dúfi qídaqa. ¹³⁻¹⁴Óoqai indaarú qinée Pauroosa Yísunara mandúfa qímariafanausa miná aináinimáru fasiqausa nárú nífaqáa íqa níniaafanausa Yísuna faqa áquraraafanausa márídaqa. Ánutufa qiníara sía Yísunara íridanoo fee qímasee sía narí mandóosanara íridanoo fee qímaseenoo sía qiní dárinoo, qiní qífauamáseenoo narí áfaarirana qinísaa nammáriara foora adíaseenoo minásaa qeeqá írirana Yísunasaa rusírana faqa faiqí ánaaseera qímuqusirana faqa qíminau. Maasá aiqámausa

ásauku mundírana Yísunaki kéeqee máriasa mi-nimimaria ainainnaqandá Yísunasaa írirana rusírana faqa faiqí ánaaseera qímuqusirana faqa mi-qaara ainainnaqandá qíminau.

¹⁵⁻¹⁶Maa-ufána ánoona ufa máridanoo qumáree írri maría úfafa máridanoo ásauku mundírafa Yísufa mandá óosana máree maríasa asumu máraanee qímasee qúminau. Qinée Pauroosa mi-mandoosanná úriqararawsa máriafananoo Ánutufa sía qiní dárinoo qífauanau. Ásauku mundírafa Yísufa narí kásoomambi qiní qífqararara firaaná firaqóo koorooíanifeera mandóosana úriqararawsa qiní qífauanau. Miqímaseenoo Yísufa qiní maréeqeenoo akooqóo quqásooafaqa náaru kásooqaqee Yísuna mandaaqásee náaru márirana máree maríasa qiní kíkiqususaidanoo qiní mandóosana úriqaranoo márúna rirímma qífauamáseenoo minní qísanau. Ínnindi óorudupinoo máridanoo miná mandaaqásaisfanoo káqí ínni faqa máraanauree qinau. Qinée minára irisée amooqíra ufa maaqí qímasee qianáura.

¹⁷Náaru náaru mári karaambaiqafa sía kúquaninafa maasá sía miná qáfee marúnafa moodáa Ánutufa sía moó fannoo márifa úriqararana faqa aréenarana faqa náaru náaru mináindi máriannoo.

¹⁸Óo Timooti anée qiní qímaakuara foora márianafa. Qinée maa-ufána anísaa quqáidaqa. Óoqai tamummáqara fasiqauqa qímaqoofa aní qímamira ufa mi-maú fídanoo. Aní aináinirafa andeeqára rákiara foora ímariannana qiní úfa fannoo aní durú feefará foora inóo máriannoo.

¹⁹Ámiqira rakirana rákidana aní Yísuna saqárikirana uaqéeia, afaaqa qumaara rárana síaina miná faqa uaqéeia. Faiqí akaqáusa nári náaqoo írirafa qímannimifaqa andeeqásee fídaqá misá nári Yísuna saqárikira írirana múnu fúrufarammáseeqa kurídidaqa. ²⁰Qaara fasiqa Qimeenaeusafa faqa Areekisandeerafa faqa miqandáqara miqí márufafa qinée maréeqee Sadanna ásaukuki quqáfanaqa misá Ánutunara mandúfa qírana taikáaqeera quqáqiafana.

**Pauroofa Yísuna ufara suqínnanaki maaqí
qímasee innaaru qiaqée qinau.**

2 ¹⁻²Maa-ainainná náaree aní aamúaqímamisaanana anée faqa Yísuna ufara suqímariasa faqa suqídaqa innaaru qídaqa maaqímasee innaaru qiaqa. Maa-maqánasaa faiqí ánaaseesaa rakísinnimaqee marísara misá ámiqimasee rakísinnimaqaaqeeera innaaru qiaqa. Ínnee káqiqeesa reendeenamasee asooáranaki máriaqeeera misára innaaruqiaqa. Ánutuna ufamau fídaqá andeeqára máriranaki máriaqeeera aupúrananaki sía máriaqeeera misára innaaruqiaqa, ínnee maqee maqee aiqáma fasiqauqara faqa maa-maqánasaa firaqóo úriqararawsa faqa kaamánna úriqararawsara faqa Ánutuna áfusaa Ánutufa misá dadaaqíanifeera innaaruna qiaqa. Misára faqa dúfi dúfi qírana qiaqéeera qídaqa. ³⁻⁴Misára

innaaru qírafa ámiqira óosana márídanoo Ánutufa maasá asumu máree marífa minára áididanoo. Mifá aiqáma fasiqa anaasee asumu márيرانaki ani máriaqeera qídanoo ánoona ufamau fuaqéera qídanoo misára innaaruqíra óosannara Ánutufa áididanoo.

⁵⁻⁶Moodáa Ánutufa kai márídanoo moodáa fannoo kai narí Ánutuna faqa faiqí ánaasee faqa mara moodáanakikamma nímaqaidanoo. Mi-fasiqáfa Ánutuna ásauku mundírafa Yísufa márídanoo faiqí ánaasee óonu kafáa marasée naríki quqáanifeera narí afaqa kúqíranaki quqánau. Maasá miná qáfamaseeqa maaqí qídaqa. Óo Ánutuna narí áukuana márídanoo. Óo mifá kúqaa aiqáma fasiqa ánaaseera asumu márيرانaki máriaqeera miqídanoo. ⁷Minára faqa qíní Pauroosa qeeqá maqúsaindari diqiqámasoofaqa qínée ánaamuru aiqáma uqannífiqaidaqa Yísunasaa írirana rusírana ánoona ufa faqa qímannimidaqa. Qínée sía únna qídaqa ánoona ufa kai qímannimidaqa.

⁸Yísuna ufara suqímarianaki faiqíara qínée maaqí qímasee naamúaqidaqa. Aiqámai mária fasiqausa ánooqirana síaina, ufa rainárana síaina, nári nísauku ánukaraura uqéerasee innaaru qímariasa nári márيرانa nári nírana mináuqara Ánutunaindi fee qiaqéera, aiqáma fásiqara miqí maríasee innaaru qiaqéera qídaqa.

⁹Ánaaseera qínée maaqí qídaqa. Aiqáma nári nifaaqái mári síara qámunnana ámiqimasee nári nifaaqa ánaamususée írirana faqaasaikámambi máriaqee qídaqa. Sía káaqa firaaqóo óosana óosana ainaina nifaaqa áuquqa. ¹⁰Niqoónausa dadaaqírafa mifá ínna nifaaqa áuqirafara foora máriani. Ánutuna úfa írimaria anaaseesa andeeqára óosana miqíminoo márídanoo. ¹¹Yísuna ufara suqímaria maqanaki kéeqai faqa ánaasee ufa síaina reendeenámandee Ánutuna ufa íriaqa. ¹²Yísuna ufara suqímaría maqánaki ánaaseeuqa sía kíkíqa máfiqa Ánutuna ufa qímannimiaqa. Misá sía faiqí úrinaaqaramáfi máriaqa qínée miná qáo qídaqa misá ufa síainausa máriaqee qídaqa Yísuna ufara suqímaría maqánaki miqíaqee qídaqa. ¹³Ánutufa Adamana náaree áuquseenoo dóo miná ínaaqianna Éeuana áuqinau. ¹⁴Sadannafa sía faiqí ákaruqinau, ánaasee kai ákaru qímasoofanoo Ánutuna ufa rukíanau. ¹⁵Dóo maqee Ánutufa sía aiqáma ánaaseeuqa miná ákiaqara nárú taikáannoo faiqí máqaranasaa márifaranoo. Misá nári nifaaqa ámiqimmandee ánaamususée máridaqa Yísunasaa írirana rusíseeqa máriaqa faiqí ánaaseera ámuqusamásee máriaqa qikairí síaisa ánukaraura máriaqa. Miqídaqa nóori kándamasee máridaqa káqi márifaranoo.

**Pauroofa Yísuna ufara suqímarinausasaa
rakísirausara naakápamáqoofa.**

3 ¹Maa-ufána ánoona ufa kai qínée Pauroosa qímannimianaura. Faiqí móo fannoo Yísuna ufara suqímariasasaa rakísiraree qímarifa ámiqira ainainámmiannoo.

²Yísuna ufara suqímaríasasaa rakísimari papatarafa narí nírana márirana sía áaqarafa máriannoo andeeqárafa márída andeeqásee rakísiannoo. Miqímarinna fasiqafa moodáa anaasee faqaafa kai máriannoo. Mifá óori runúsee márifa máriannoo. Narí áakiranara íri marífa máriannoo. Narí qumíasana aina faqa márirana faqa andeeqásee quqéemarífa. Mi-fasiqáfa Yísuna ufara suqímaríasasaa rakísiranaiki marí fasiqafa ánaamuru maqee maqee miná maqúsaki aniraafanoo ámiqi ámiqidanoo nífiqa narí máaqaki quqásaida nárana fíridanoo. Mi-fasiqáfa Ánutuna ákarakinaa ufa andeeqásee qímannimi marífa mi-oosanáusa máree marífa Yísuna ufara suqímaríasasaa rakísirafa amanaikiannoo. ³Mifá sía nammári námasee fúrufaridanoo márifa faiqi ánaasee sía narí marífa máriannoo. Mifá fifíra óosanara reendeénira óosanara kai rímarífa máriannoo. Mi-fasiqáfa sía káaqa munnimmara rímarí fasiqafa máriannoo. ⁴Mifá narí faiqi ánaaseera ámiqimasee rakísinnimaqee marífa máridanoo. Mi-fasiqáfa narí faiqi námuara qímannimifaqa eedóo qímasee reendenámandee áuqee marínausa máriaqa. ⁵Mi-fasiqáfa narí faiqi ánaasee sía ámiqimasee rakísinoo náqimaseenoo fee Yísuna ufara suqímaría maqánaki kéeqee maríasasaa rakísiannoo fee.

⁶Yísuna ufara suqímaríasasaa rakísiranaiki marí fasiqafa sía fúkasaa Yísunasaa írirana rusímarina mara quqáa. Miqímari fasiqafa dauní narí óori uqéerasee narí afaaqa mara máree úridanoo amooqínoo dauní áaqaranaki áqufuandoora. Óoqai Sadannafa innaarúnai miqímarunara Ánutufa atekánau. Maa-fuka fasiqáfa Yísuna mandaaqárana miqí kai ínoo Ánutufa atekáandoora. ⁷Yísuna ufara suqímaríasasaa rakísiranaiki marí fasiqanara Yísuna ufara sía írimaríasa faqa minára ámiqira fasiqee qímaríafa máriannoo. Miqí qímaría fasiqafa sía Sadannana námufaqa moodáa madikaki áqufínoo asaurúannoo. Dóo Yísuna ufara suqímaríasasaa rakísimaria fasiqausa óosana dóo miqíminoo máriani.

Pauroofa amaanúfasaa rakísimarusa dadaaqímaríasara qinau.

⁸Dóo qinée Pauroosa amaana máqasaa rakísirausara qímasee dóo maqee misá óoreeqára dadaaqírausara qianáura. Amaanúfasaa rakísirausa dadaaqímaríasara misá márirana nírana andeeqásee nóori runúsee maríasa máriaqa. Misá faqa sía nammári námasee fúrufariaqa. Misá faqa sía káaqa aináinara rímarínausa máriaqa. ⁹Misá ákarakinaa Ánutuna ufa qumáreeqa mi-maú fídaqa sía nifaaqa umaararánifeera aufadaqá máriaqeera máriaqa.

¹⁰Dadaaqímaría fasiqausa sía káqi maréeqee dadaaqíranaki quqárafa máriaqa. Misá amanamáseee qáfeenana kai maréeqee dadaaqíra saikaki quqáa. ¹¹Dadaaqí maría fasiqausa nínaaqmaaka faqa márirana nírana andeeqásee márídaqa sía múnuqi míniqi qímaríasa márifaranoo. Mi-anaaseesá nóori runúsee márídaqa ánoona ufa kai qímaríasa máriaqa.

12 Yísuna ufara suqímariasa amaanúfasaa rakísirausa dadaaqímarifa moodáa anaasee faqaafa máriani narí faiqí ánaasee ámiqimmandee rakísi marifa mi-saikánaki máriani. 13 Ámiqimasee kísaaqasaa papatara sáika áuqaqa fímariasa aiqámausa nífusaa úriqararana máraidaqa miqídaqa, misá ásauku mundírana Yísunasaa írirana rusírana atukarasée mapukírana máraidaqa.

Ánutuna kukéeqara ufa ánoona Yísufa firaafá máridanoo.

14 Qinée Pauroosa maa-papiqána ákara rídaqa qúsasaa ínni óonu nín-dafararee qídaqa. 15 Moo áinaina fannoo qiní rafáaqafimarifaqa máridaqa maa-papiqánakinaafa ínni Ánutuna áiku ásaukuki nírana márirana naamúaqiannoo. Ánutuna ufara suqíranaki kéeqee maríasa misá Ánutuna amaana máqara foora máridaqa. Ánutuna ánoona úfa faakána máridaqa.

16 Maasá Yísuna úfa írirana ánoona óoqaindari kukéeqara úfa márifa Yísufa idaaqírafa firaafá máridanoo, sía amana moó fannoo minára qáoó qírafa.

Yísufa maqásaa fasiqa nífiri kámmafinoo koorooináu. Ánutuna maraquna fannoo minára andeeqárafa máridanoo fee qinau. Qangiroouqá miná qáfaqu. Faiqí moómoosa máaqanna máaqanna minára qímannimiqau. Maa-maqa maaqánaki márusa minára kúqaammifoo qiqu. Ánutufa miná maréeqeenoo innaarúnai quqáqoofano máridanoo.

Pauroofa kásooqaqee áaqarufa kambíqaannoo fee qímaqoo úfafa.

4 1 Ánutuna káaqa andeeqára maraquna fannoo kásooqaqee kambíqaaninna aukuanara maaqí qímasee akooqóo firaqóo kooroóidanoo. Mi-kamúqoo akaqáusa Yísunasaa írirana rusíranasaaqari rakéemaki únna qíra afaanna ufa írifaranoo akaqáusa áfaanna uqanna ufamau fifáranoo. 2 Únna qímaria fasiqausá kai mi-unna ufáusa faiqí ánaasee Yísuna ufana suqímariasa qímannimiqá nífáranoo. Mi-unna qíra fasiqáusa nári mandóosanara sía qumaara náridanoo náriqa náaqoo írirana dóo idá fannoo nári-noora foora ínoo márifaqa sía ummaara nári-faqa nisaurífara.

3 Miqí maría fasiqausa únna qímasee ánaasee máraránara mandóosane qímasee akaqá náránara mandá nárana sía naaqée qifáranoo. Ánutufa mi-oosana oosana narannára faiqí ánaasee naaqéera áuqu quqáqoofa máridanoo. Miná úfa írimariasa miná ánoona írimariasa dúfi dúfi qímasee naaqéera quqáqoofa. 4 Ánutuna aiqáma áuqu quqáqoo ainainna aiqáma ámiqirafa kai máridanoo sía amana moo náránara mandáikira fee qianáura. Ai-qáma ainaina innaaru qímasee dúfi dúfi qímasee naaqa. 5 Ánutuna ufa faqa maasá innaaru qírana faqa mi-naranná ánu-kamásainanoo ámiqinoo máriannoo, Ánutufa ámiqirane qíannoo.

Pauroofa Timootina aakápeenoo andeeqásee fúanee qu úfafa.

⁶Óo Timooti anée ásauku mundírafa Yísuna ámiqira ainainira faiqi máridana miná úfa írimariasa aní ákaqaafasaaqu qiní maa-ufáusa qímannimia. Yísunasaa mundíra úfa faqa miná ánoona ufa faqa aní óoqai mi-ufánasaa fídana innooqána márianafa máriananoo. Miqídana qiní maa-ufáusa aneenná ákaqaafasaaqu qímannimia.

⁷Fífau úri qírana maa-maqánasaaqaraa úriuqaki sía minakí áqufua níanai tatíaaqa, fífau ufa. Anée Ánutuna dadaaqídana rákiranakiara foora máriananoo minára maqee maqee ánununu rakísia foommásee amanamásee qáfamasee afeekaikía. ⁸Maa-maqánasaaqaraa amudaani maqee maqee afeekaikámasee amanamásee qáfarana káqikaaqoo maa-maqánasaa kai amaná máridanoo aneenná aundurákinaana maqee maqee afeekaikámasee amanamásee qáfarana firaqóo ámiqirafa máridanoo, mifá maqee márirana faqa náaru márirana faqa ámidanoo. ⁹Mi-ufáfa ánoona ufa máridanoo minásaa mundímariafa máridanoo. ¹⁰Minára kai maasá kadápirida nímudaanai qídaqa. Maasá qiqá qímuqusakinaa írirafa káqi márira Ánutunasaa máfi mundúseeqa. Mifá aiqáma fasiqa anaasee asumu máree marífa máridanoo, miná ufasaa rusímariasa kúqaa misá asumu máree marífa máridanoo.

¹¹Mi-ufáusa ámiqimasee faiqí ánaasee naamúaqia. ¹²Óo Timooti anée kumaaráa máriananoo minára faiqí ánaasee irisée sía aní ufa írifoora maa-ufána aní qímamidaqa. Aneenná ufa faqa aneenná nírana faqa aneenná faiqí ánaaseera ámuqusirana faqa aneenná Yísuna saqárikirana faqa aneenná andeeqásee márirana faqa ámiqimasee andeeqásee akooqóo márinaqa qáfeeqa faiqí ánaasee Yísuna ufa írimariasa aní áfaqaidaqa aní aanna raaqéera. ¹³Óo Timooti qinée anée íanannai kásooqaqee fuanáura. Anée qiní qífeesidana maqee maqee faiqí ánaasee aiqámausa nífusaa Ánutuna ákarakinaa ufa ásaana rúmasee miná óosana kooroománnimisee mi-maú fuaqée qímasee fuki faakí qía.

¹⁴⁻¹⁵Óoqai Yísuna ufara suqímarusasaa rakísirausa aní sindímeera foora quqamáqeeqa nísauku aní afaaqai quqásee aní afaaqóoqa qíqa Ánutuna maraquna fannoo afeeka moo ámuna afeekaikámasee amanamásee qáfamasainaqa aiqámausa aníki dóo máridanoo fee qiaqa. ¹⁶Aneenná nírana máriranasaa faqa aneenná faiqí ánaasee ufa qímannimirasasaa faqa rakísia. Qinée qímamunna ufamáu andeeqásee fínana aní nírafa márirafa andeeqásee márinana anée aneenná faqa aní ufa írimariasa faqa asumu máreennaranoo.

**Pauroofa Timootina aakápeenoo faiqí ánaasee firaasá
adeedaana anaaseeuqa faqa andeeqánnisaannee qu úfafa.**

5 ¹⁻²Óo Timooti anée Yísuna ufa írimariasa faqa máridana sía faiqí firaasá ufa árua. Faiqí firaasá aní ákausara foora márifana

reendeénamandee ufa qímannimia. Kumaaráuqa faqa aneenná ákaqaafasaara foorá kai ufa qímannimia ánaasee firaasá faqa aneenná ánausara foorá ámiqimasee kai ufa qímannimia. Mánaaqa ánaaseeuqa faqa aneenná asooqmáakara foorá andeeqáseenana kai misá faqa ufa qía.

³Adeedaana ánaaseeuqa misásaa rakísi maríasa sía márifana anée Yísuna ufara suqímariasa qímanniminaqa miqíra adeedaanauqasaa andeeqára rakísira rakísinimaqaqa. ⁴Adeedaana ánaaseeuqa márifanoo nári nínaiqimara faqa faiqi námufaqa márifana anée qímanniminaqa misá quandáfi nári nínausa nitaatósamara ámiqimmandee rakísinimaqaqa. Anée miqídana maaná faqa qímannimia, misá Ánutuna ufamau fidaqa indaarúqaa ainaina mifá máriannoo. Misásaa dadaaqamánisaidaqa nári nínaukoo kadáapi ákiaqara nímimariáfanoo. Ánutufa faqa mi-oosannára áqara ráidanoo. ⁵Adeedaana ánaasee moó fannoo márídanoo minásaa rakísirafa moó fannoo sía márifa mifá káaqa adeedaana uqanná márídanoo. Miqíra adeedaana narí írirafa Ánutunasaa mundírafa márídanoo eendáki fáasaana Ánutunara dúfi dúfi qídanoo márídanoo minára kai dadaaqíannee qídanoo innaaru qídanoo. ⁶Adeedaana ánaaseeuqa óosana moo áaqaidaqa márídaqa náriqa nídímarí ainainará kai qiqánuasauqa márídaqa misá dóo kúqiqa márídaqa miqíqa nídaqa. ⁷Anée mi-adeedaana anaaseesára qímanniminaqa andeeqásee máríaqa múnúqi míníqi qiqáni foorá.

⁸Mi-ufána aiqámausa qímannimia. Maa-ufána faqa qímannimia. Moó fannoo Yísuna ufa írimarífa narí áiku ásauku faqa narí afaaqasáa áiku ásauku faqa nárana faqa qámunnaina faqa sía rakísinoo sía dadaaqínannai narí miqínnanannai Yísufa saqárikirana narí ateekeenoo aamína fasiqa mandóosana fínnaaqaramásee máreenoo miqídanoo.

⁹Óo Timooti aní Yísuna ufara suqímariasasaa rakísirausa máriasa márídana adeedaana ánaasee asooqáua misá náriara náaduma ánaaseesaa rakísiranaikiqa máríaqa. Sía káqi qee adeedaanauqa mi-saikánaki mara quqáa, qaara moo fásíqa níku nísauku taikásee aukuaana (60) maraqaasá adeedaanaikída asooqá qee maríasa kai mi-saikánaki quqásaina mária. Moodáa fasiqasaa amundóo adeedaanafá kai minakí máriani. ¹⁰Mi-anaaseefá óoqai áfaari marufa márinnana mifá kai minakí máriani narí faiqi námu ámiqimasee fírimaru ánaaseefa márufa mifá kai máriani, ánaamuru dapi ánaamuru ámiqimmandee rakísimarufa faqa Ánutuna ufa maqúsa maqusa nída qímannimimárusa faqa nárana máaqa nímimarufa óosana óosana mandáinainaki áqufimarusa dadaaqímarufa, óosana óosana ámiqira ainaina eedóo qímasaida áuqee marúfa miqí máru anaasee asooqausá kai rakísirausaikiqa.

(Mi-asooqa adeedaanáusa saiká Timootina áukuana maaqímmínoo márinau. Misá fúka anaasee nári nifaaqmaaká faiqi námu rakísiaqeera qímannimidaqa naakápee máríqau. Áaqamaki káqirúnna fusá

andeeqeeqeenoo Ánutuna aanái ubeekée máriqau. Mandáinainaki áqufusa andeeqásee Ánutuna ufa naakápee máriqau.)

¹¹Óo Timooti sía kumaaráa adeedaana anaasee maramáree ánaasee rakísiránaikia. Kumaaráa ánaasee kaifáa faiqíara ríqa ásauku mundírana saiká nímína minnísee foora. ¹²Misá ásauku mundírana saikáki márianauree qíma afeekaikámasoona ateekeéfoora. ¹³Kumaaráa adeedaana ánaasee moómoo suanisaa máaqakiaqa fifau nímariafanoo aináinira áukuana áinnaaqaree márísá máriafanoo. Misá miqíqa nídaqa mandá úriqarara írirana marasée únnufa múnuqi míniqi qiqá nídaqa sía qíaqaa ufa qiqá nídaqa. ¹⁴Óo Timooti qínée Pauroosa kumaaráa adeedaana ánaaseera maaqí qídaqa, misá andeeqásee máriaqeerá. Misá kaifáa moo fásíqa marasée faiqi minásaa maqasée náriqa faiqísáa rakísida andeeqásee máriaqa. Misá miqí marifanoo maasá namuqáa Yísuna ufara níkoqee márísá maasáki randásee sía mandóosana paqúrimasee mandúfa uqéeraqa. ¹⁵Akaqá adeedaana ánaaseeuqa Ánutuna ufakíqari rakéemaki Sadannana áfaqee dóo fía.

¹⁶⁻¹⁸Yísuna ufara suqímariasaa misá rakísirausa akaqá adeedaana ánaasee náunannáasa síaisasaa rakísifaranoo, akaqá adeedaana ánaaseera náunannáasa faqaasasaa sía rakísiraree qídaqa. Mi-adeedaanáusa nári náunannáasamara nífiqa quqásee rakísifaranoo. Miqifanoo Yísuna ufa suqímariasasaa rakísimaria rakísirausa sía mi-umaarána máraaqeerá.

Dóo adeedaana anaasee ufa taikásee kaifáa Yísuna ufara suqímariasara qianáura. Ánutuna tamummáqara fasiqa óoqai márusa ákaraki aináini maríasara qídanoo purimakáu kíkiqusidanoo maaqí qídanoo.

Ínnee ínneeqa purimakáu mara máree ráisa adi fooqána narí áikunnai rafárimarinaqa sía náani fee qímasee óori ánaamususaifanoo káqi núannoo, ínnee sía miqíqa akaqána náidanoo afaqa asasímarinanoo rafáriani fee qímaríqau.

Mi-tamummaqara fasiqáusa ákara minára kafáa maaqí qídanoo.

Aináini marí fasiqafa narí aináinímarina ákiaqara feefaurú máraannoo fee qídanoo.

Timooti Yísuna ufara suqímariá maqanaki kéeqee maríasaa miqí kai iaqéera qídaqa.

Yísuna ufara suqímariasasaa rakísirausa ámiqimasee Ánutuna saiká uqéeree maríasaa Ánutuna ufa kadáapi rúmasee ásaana rúmasee fuki faakí ímariasaa Yísuna ufara suqímariasaa sía amana kái feefaurú nímia fíqaramásee aabaara faqa nímia.

¹⁹Faiqí moó fannoo Yísuna ufara suqímariasasaa rakísiranara aniréenoo mi-rakisíránara áaqaidanoommifoo qínaqa sía mi-moodaa fasiqána ufa íriaqa, naríaraa qídaqinoo. Faiqí qaraqánda fee qaaramóo fee anirée minára qífaqa miná irisée andeeqáqa. ²⁰Yísuna ufara suqímariá

máqanaki kéeqee marífa mandá oosana márainaqa aiqámausa nífusaa minára qáoo qídaqa ufa qiaqa. Miqímasaifaqa aiqámausa ruffíasee sía miqífaranoo.

²¹ Óo Timooti qinée Pauroosa Ánutuna faqa ásauku mundírana faqa náaquqara qangiroouqa faqa misáuqa nífusaa qinée dóori kándamaseeqa ufa aní qímamíanaura. Qinée maqee maa-papiqánakinaa ufa qímamunnana ámiqimmandee mi-maú kai fídana Yísuna ufara suqímariasasaa rákirausa náriqa saiká amanakái feefaurú nimisée andeeqásee nári áaqarana aiqámausa nífusaa koorooífa. Sía moonára qíqoondifée qímasee miná áaqarana kukéeqaisaa, sía moonára áamoondi fee qímasee mináindi akooroo máisa. Aiqáma misóo máasoo moodáanaki kámmasee rakísinnimaqaa.

²² Anée sía dauní faiqí moó maréeqee Yísuna ufara suqímariasasaa rakísira saikaki quqásee sindímeera foora quqamáqáa. Anée sía moosá mandáinainaki áqufua, aninná márirafa aninna afaaqa ánukarafa kai máriani.

²³ Timooti anée áranandaki maqee maqee aurímariananoo qinée minára irisée aní qímamidaqa, anée nammári uqanná kai maqee maqee néemariananoo anée sía miná kai náa, maasá maqee maqee néemarunnana úainna nammarina reendeénimarina miná káqikaqoo námasainanoo aurírafa taikáani.

²⁴ Faiqí akaqáusa misá mandáinaina fannoo aiqámausa nífusaa akooqóo máridanoo. Miqíra mandóosana fannoo nári nífusaa akooqóo misá rarisámeeqeenoo mandáinainaki quqáidanoo. Faiqí akaqáusa mandóosana sía dauní qáfeefara kásooqaqee akooqóo kambíqainaqa qáfeefaranoo.

²⁵ Miqí kai ínoo ámiqira óosana fannoo aiqámausa faiqí nífusaa akooqóo máridanoo. Kukéeqara ámiqira óosana faqa sía kísaaqasaa kukéeqanoo máriannoo kásooqaqee mifá faqa akooqóo máriannoo.

6 ¹ Faiqí moó fannoo Ánutuna áuquara faqa maasá naamúaqira ufara faqa mandáinainee qifóora maa-ufána aní qímamíanana anée Yísuna ufara suqímaría maqánaki kéeqee márísa qímannimia. Aináinafaqaasa maa-maqánasaa feefaurúaree qímasaida aináini maríasa anée maaqí qímasee misá naamúaqia, misá aiqáma ámiqimasee náaquqama nímaqainaqa nári rakísirausa aináinamánnimaqáaqa.

² Akaqáusa aináinafaqaasa misá faqa Yísuna ufa íri maríasa máriafaqa ínnee misá aináinira faiqi máríasa sía misára faqa moodáa írirana máree marúnausee qímasee mandufa nímiaqa. Ínnee minára iriséeqa andeeqásee fíqaramásee misá aináinamánnisaaqa. Ínnee misásaaqaraa nárana qámunnaina máree maríafanoo misára faqa Yísuna ufa írimariasee qímasee maasá misára dídimariasee qímasee ámiqimasee misá aináinamánnisaaqa. Óo Timooti anée mi-ufáusa Yísuna ufara suqímaría maqánaki kéeqee maríasa naamúaqímasee fuki faakí qía.

Pauroofa únna amaanufa qímariasara aaquqímannimaqóo úfafa.

³Faiqí moó fannoo máq qinée qúnna ufana moo máu káqírúnna fídanoo karaambáiqá ásauku mundírana Yísuna ánoona ufara qáoo qídanoo Ánutuna mapukíra ufa síaifa márídanoo káqírúnna ubeekáidanoo, miqí qímari fasiqafa sía moo áinaina qáfáidanoo kaqi narí afaaqa kái amooqídanoo miqídanoo. ⁴Miqí qímari fasiqafa narí mandá írirananai káaqa káqíkkaa ufa óosana óosana ufara fífau raináidanoo tínoo taanóo rídanoo. Miqíra óosana fannoo faiqí ánaaseekina naríara naríara rairaiqírafa uqéeraidanoo ufa rukíarana faqa naráqi naráqira ufa faqa naríara naríara mandírirana írimariana faqa maqee maqee tínoori maría ufa rainée máríana faqa uqéeraidanoo. ⁵Faiqí akaqáusa áaqee maríasa nári nífaurunnoo únna qídaqa. Misá Ánutuna ufamáu fídaqa firaa munnimma aina maa-maqánasaa márararee qímariasa. Miqí qímariasa ánoona ufa síaisa, írirafa taikárausa mi-ufána qídaqa.

⁶Dóo kúqaa Ánutuna ufa fannoo faiqí aináina faqaasara foora mánnisaidanoo. Faiqí moó fannoo káiqeefa Ánutuna ufa máree marífa quándaki narí maqee máree mari ainainnara dóo qíní qimana fée qímari fasiqafa aináinafaqa fára foora márídanoo. Miqí qímarunara Ánutuna ufa fannoo aináinafaqa fáikammamaqeera foora ídanoo. ⁷Maasá maa-maqa maaqánaki faiqi ánaaqísaa nánee máree ániqiafana káqi samu ániqiafana. Maasá maa-maqa maaqánasaaqari fíqa nánee máree fuanáuree, káqi samumbuanáura. ⁸Maasá qamunna faqa nárana faqa maasá qimana kái dóo márídanoo, dóo fee qímasee nífaaqa quqáaqa.

⁹Moómoo ainaina munnimmara randéemariasa mandá nimaniranaki áqufidaqa. Nári moómoo ainainara munnimmara rímariafa náriqa fúrufariranara nídimarífa mifá maréeqeenoo nári ufaanaki nári náridaqa. ¹⁰Munnimmara rímariafa mandáinaina óosana óosana mandáinaina óosana áreemarífa márídanoo. Akaqáusa óoqai Ánutuna ufa írimarusa munnimmara rídaqa Yísuna ufa minnísee náriqa ummaara óosana óosana marasaafanoo mi-ummaaráfa nári nímuqusa radámídanoo.

Pauroofa Timootinara ámudaanai qímasee andeeqáramau fúannee qu úfafa.

¹¹Óo Timooti anée Ánutuna ufa írimarianafa máríananoo, anée munnimma áinainara randée maría iriranamau fímariasara faqa mi-manda ainainásara faqa eeráiriaqa. Ínnee nímuudaanai qímasee andeeqáranara faqa Ánutufara foora írirana faqa Yísunasaa mundírana faqa faiqí ánaaseera nímuqusirana faqa kísaaqasaa Ánutuna aanára afeekaikírana faqa faiqí ánaasee íreeda reendeénamandee kai qímannimirana faqa mi-ainainásara nímuudaanai qímasee máraaqa.

¹²Timooti anée Yísuna ufamau fídana narí ámani narí ámaniara foora

ámudaaná qímasee rákiranakiara foora úrinaaqareenana náaru náaru márirana marasáinanoo aníndi máriani, mi-andeeqara marira niránara Ánutufa aní áarameeqee minakí quqéeno. Óoqai anée Yísunasaa mundúfunafa anée moómoosa nífusaa ámiqimmandee Yísunara kooroounáfa máriananoo mi-karí Ánutufa mi-amanirána aní ámufa máriananoo.

¹³⁻¹⁴ Óo Timooti aiqáma ainaina áidoo nímimarina Ánutuna áfusaa faqa, Piratoona óorisaa kooroúnafa ásauku mundírana Yísuna áfusaa faqa qinée aaquqímasee qímamidaqa. Yísuna ufa ásaana rúmaseenana aiqáma eedóo qímasee máraa, mi-maú fínana aní nírafa márirafa ánukarafa sía áaqarafa máriani. Miqí kai iná fífi ínana karaambáiqua Yísufa narí qúmira áukuana paqúria. ¹⁵ Ánutufa ámiqirafa moodáa rakisirafa aiqáma úriqararasa úrinaaqararafa aiqáma karaambáiqua karaambáiqua mifá narí kai irisée andeeqára aukuanee qímaseenoo mi-aukuanná kai Yísuna aqiqáinanoo maí kafáa kooroománnimaqaannoo. ¹⁶ Ánutufa mifá kai sía faiqí undée írafa áaduma márifá, mifá kai sía faiqí amana qáfaaqaira káaqa qáranaki márifá, sía moó fannoo miná qáfaida sía moó fannoo amana qáfaannoo. Miná áuqu uqéerarana faqa náaru náaru afeeka márirana faqa mináindi kai máridanoo. Kúqaa.

¹⁷ Óo Timooti anée aináinafaqaasa maaqí qímasee qímannimia. Ínnee aináinafaqaasa sía ínneeqa nifaaqa nimooqiaqa. Sía ínnee taikéemaria munnimmanasaa ínneeqa írirana mundúqa. Ínni Ánutunasáa kai ínneeqa írirana mundúqa. Mifá aiqáma ainaina áfaaramásee maasá qíqara raanífee ainaina qímimarinasaa kai ínneeqa írirana mundúqa.

¹⁸ Óo Timooti anée aináinafaqaasa mi-ufána qímannimisee maa-ufána faqa qímannimia. Sía moómoo munnimma ainaina márarara kai íriaqa. Ínnee faiqí ánaasee dadaaqíqa ámiqira dadaaqirana dadaaqiaqa mi-dadaaqirána nímimariananaki aníki aináina moómoora foora máriannoo. Ínnee áfaariaqa ínneeqa aináina náida nímiaqa. ¹⁹ Ínnee miqíqa moómoo innaarúnai qumíasana moómoo suqúsee marasée náaru kambíqainna aukuaana ínni faakánaikiannoo. Miqóo ínnee kúqaa ámiqira márirana marasée márifaranoo.

²⁰ Óo Timooti qinée moómoo fasiqa anaasee aní ásaukuki quqásaanana anée ámiqimasee afapíta qumáraa. Dapi ufa Ánutuna andeeqárufa sía minakí mári úfafa fúrufarira ufa raiqára ufa faqa akaqáusa moo áaqara ufara únna qímasee írirana faqaasa ufa fée qídaqa mi-ufásara aiqáma anée faqa misá faqa eeráiriaqa. ²¹ Akaqáusa mi-unna irirána faqaasa ufara dóo íridaqee qínausa Yísuna ufasáa fímariaqooqari quqásee auáidaqa. Dóo.

Ánutuna áfaarirafa ínni aiqámausaki máriani.